

Baloldali Önkormányzati Konceptió Vitairat

Mesterházy Attila
pártelnök

2012. november 13.

Valódi önrendelkezést és demokráciát

- A kormány két éves tevékenysége túlnyomó részt az állam hatalmának az önkormányzatok rovására történő kiterjesztéséről szólt.
- **Persze, a közigazgatás átalakítása régóta időszerű kérdés.**
- **Úgy kell jelenlegi helyzeten változtatni, hogy:**
  - meghaladjuk a jelenlegi, de a múltbeli szabályozást is
  - nem a „mindent vissza” elvének alkalmazásával
- **Alapvető cél, hogy**
  - **visszaállítsuk a demokratikus intézményrendszert**
  - **érvényesítsük az önkormányzatiságot**
  - **visszaadjuk az önkormányzatok önrendelkezését**
  - **tartalmi feladatai legyenek az önkormányzatoknak**

A jelenlegi helyzet

Hiszen a változtatások nagy része következetlen, szakszerűtlen és kiszámíthatatlan.

- veszélyes mértékben csökkenti az önkormányzatiság alkotmányos garanciáit
- a helyi közösségek jogainak, lehetőségeinek visszaszorítására irányul
- a szolgáltatások színvonalának csökkentését, az elérhetőség nehezítését eredményezi
- **a kormánypárti partikuláris lobbi-érdekek a koncepcionális kérdéseket is felülírják**
- koncepcionális törvénytervezetek is egyéni képviselői indítványként kerülnek a jogalkotó elé
- tisztogatások után a feltöltött és szakmaiatlansággal felhígított apparátusok működésképtelenné teszik a közigazgatás rendszerét

A valódi önrendelkezés eléréséhez szükséges teendők

Az önkormányzatiság valódi tartalmának érvényesüléséhez az alábbi területeket kell áttekinteni:

1. Az Alaptörvényt érintő változtatások
2. Feladat és hatáskör
3. Vagyon és tulajdon
4. Finanszírozás
5. Szervezet és működés
6. Járások / többcélú önkormányzati társulások/megyei önkormányzatok/megyei kormányhivatalok/főváros/
7. Egyeztetés az érdekvédelmi szervezetekkel

1. Az Alaptörvényt érintő változtatások

Alaptörvényben meg kell jeleníteni:

- **az önkormányzás, a település választópolgárainak kollektív jogát**
- **a helyi közügyek alkotmányi fogalmát és védelmének garanciáit**
- **azok önálló, demokratikus intézésének és a helyi közhatalom lakosság érdekében való gyakorlásának követelményét**
- **az önkormányzatok alapvető jogait:**
  - szervezetalakítás és szabályozás szabadságát
  - a gazdálkodás önállóságának deklarációját
  - az önkormányzati vagyon és az állami vagyon „egyenjogúságát”

2. Feladat- és hatáskör

1. Az **alapfokú és esetleg a középfokú oktatás helyi közszolgáltatások körébe** való visszaállítása, **kisegítő jelleggel az állami fenntartásba adás lehetőségének biztosításával**
2. **Dereguláció, ágazati jogszabályok, hatásköri jegyzék területén és a finanszírozási szabályok szinkronizálása** (Isd. alább)
3. A települési önkormányzatok **kötelező feladatai között jelenjen meg a helyi, civil szervezetek támogatása**
4. Legyen **kötelező önkormányzati feladat a helyi lakosság részvételének biztosítása** a helyi döntések kialakításában
5. Az önkormányzati jogok **védelme érdekében meg kell szüntetni a kormányhivatal aktuspótlási és jóváhagyási jogát.**
6. A **polgármesterre való hatáskör-átruházás szigorúbb feltételei**

3. Vagyon és tulajdon

1. Biztosítani kell az önkormányzati **vagyonnal való gazdálkodás önállóságát**
2. Biztosítani kell és fenn kell tartani **a vagyonkezelésbe adás lehetőségét, a vagyonkezelés szabályait**
3. Ki kell zárni **az állam általi indokolatlan, egyoldalú vagyonelvonás lehetőségét**
4. **A feladatváltással együtt járó vagyonmozgásról** – az érintettek **megállapodásának** hiányában – bíróság döntsön
5. A helyi önkormányzatoktól **elvett vagyonelemeket, vagyontárgyakat** a helyi közösségeknek **vissza kell adni**

4. Finanszírozás

1. Differenciált, a **feladatfinanszírozás eszközeire és az önálló gazdálkodás elemeire is építő, a helyi bevételek helyi igények szerinti felhasználását is lehetővé tevő mechanizmus kialakítása**
2. Az **államigazgatási feladatok** ellátásához szükséges **költségeket az állam biztosítsa**
3. Értékválasztáson **alapuló koherens állami finanszírozás kialakítása szükséges**
  - a) **forrásfinanszírozás** nagyobb önkormányzati önállósággal
  - b) **feladatfinanszírozás** nagyobb állami felelősséggel
4. Mielőbb döntésre kell jussunk a **helyi adók** tekintetében
  - a) **jelenlegi szabályozás** szerinti iparűzési adó **szolidaritási elven történő újraelosztása**
  - b) **más rendszer** kialakítása a **gazdasági élet szereplőivel konzultálva**
5. hatékony, a **költségvetési és a törvényességi felügyelet** eszközeit együttesen alkalmazó **pénzügyi felügyeleti (ellenőrzési) rendszer kialakítása**

5. Szervezet és működés

1. 2014-ben **nem aktuális az önkormányzati régió** felvetése
2. Önkormányzati rendszerünknek egy **valódi önkormányzati középszintre van szüksége**
3. Újra kell gondolni a **középszintű önkormányzatok helyével és szerepével** kapcsolatos kérdéseket:
  - a) a **középfokú szolgáltatások** hatékony ellátása a **megyei önkormányzati** keretek között is elképzelhető,
  - b) Illetve **kötelező társulások** nemcsak a települések, hanem a **megyék és a megyei jogú városok** tekintetében is előírhatóak
4. A feladatellátásban a hatékonyság és fenntarthatóság és a közszolgáltatások minősége érdekében a kötelező társulási formák bevezetése indokolt, az érintettekkel való konzultációval.

6. Járások/többcélú önkormányzati társulások/megyei kormányhivatalok

Politikailag érzékeny, izgalmas téma, hatékony ellátási és szervezési szint lehet

1. Kötelező **társulási formaként** kell megjelölni a **járást, vagy az önkormányzatok többcélú kistérségi társulását**, amely **kötelező önkormányzati feladatok címzettje** és a társulás törvényben meghatározott formája lehetne.
2. Kérdéses, hogy a járási hivatalok élén milyen jellegű szereplő fog állni - **kialakításuk és várható vezetésük politikai elkötelezettsége aláássa hitelességüket**
3. Az új rendszerben a legtöbb első fokú hatósági jogkört – **a jegyzők helyett – a járási hivatal látja el**, kérdéses, hogy mennyire biztosítható a független felülvizsgálat elve, s hogy mennyiben rendelődik alá a hatósági munka a politikai érdekeknek.
4. Megfelelő és **erős összeférhetlenségi szabályok kellenek**

A közigazgatási rendszer átalakításának következményei

1. A megyei kormányhivatalok:

- az államigazgatási szervek **ágazati integrációja helyett azok szervezeti bekebelezését hajtotta végre**
- hatékonyan **nem irányítható „gigahivatalokat”** eredményezett
- **áttekinthetetlenné** tette a területi közigazgatást
- Szűkíti az önrendelkezés szabadságát – aktuspótlás, jóváhagyási jog (döntések kontrollja, vétója)
- vezetésük **egyértelműen politikai jellege** megkérdőjelezi a szakmaiságukat, hitelüket

2. A helyi közügyek intézésében nincs demokratikus hatalomgyakorlás:

- **tartalmában csökken az autonómia** – helyi közügy fogalma szűkült
- tudatosan **elsorvasztják a helyi** demokráciát biztosító intézmények, és a **helyi közösségek ellenőrző funkcióját**
- **csökkentik az állam felelősségvállalását** az állampolgár „öngondoskodását erősítve”
- a közszolgálati rendszerben a mindenkori vezetőhöz való **lojalitást** tekintik **elsődlegesnek a szakmaisággal szemben**

A Főváros közigazgatási rendszere

1. A **főváros közigazgatása** alapvető szabályozási alapelemeinek meghatározásához az **önkormányzatokról rendelkező kerettörvényen túl** egy olyan **Budapest törvény** megalkotására van szükség, amely szabályozza:
  - a) a kormány és a főváros viszonyát
  - b) a fővárosi önkormányzat és a kerületek kapcsolatát
  - c) a forrásmegosztás szabályozását
  - d) a főváros és az agglomerációba tartozó települések kapcsolatát
2. Törvényben kell rögzíteni az **állami, kormányzati szerepvállalás területeit** és módját többek között a **tömegközlekedés, városfejlesztés, országos jelentőségű önkormányzati fenntartású intézmények** esetében
3. Az elmúlt évtizedek alatt alapvetően az **erős kerületek, ehhez képest gyenge főváros elve** érvényesült, ennek **átalakítása** jelentős politikai erőt és elszántságot igényel.

7. Egyeztetés az érdekvédelmi szervezetekkel

Törvényben kell biztosítani az önkormányzati érdekszövetségek közösségének

- a központi költségvetés-tervezetével,
- hatáskörök átrendezésével illetve elvonásával,
- új feladatok telepítésével,
- a feladathoz rendelt vagyon elvonásával,

kapcsolatos véleményezési jogát, azzal, hogy az érdekszövetségek közös álláspontjáról a kormány legyen köteles a parlamentet tájékoztatni.